

Yakub Aleyhisselam

Ken'an diyârında, yâni Fenike denilen Sayda, Sûr ve Beyrut ile Filistin ve Sûriye'nin bir kısmından ibâret olan bölgede yaşayan insanlara gönderilen peygamber. İsmi Yakub olup İbrânicede Saffetullah, yâni "Allahü teâlânın sâf ve temiz kıldığı kul" mânâsına gelmektedir. Diğer adı İsrail olup "Allah'ın kulu" mânâsına gelmektedir. İbrahim aleyhisselamın küçük oğlu olan İshak aleyhisselamın oğludur.

Yakub aleyhisselamın on iki oğlu vardı. Bu yüzden, onun on iki oğlunun torunlarına Benî İsrail, yâni İsrailoğulları denilmiştir. Oğullarından her birinin sülâlesine "Sıbt", hepsine birden torunlar mânâsına gelen "Esbât" denir. Sonradan Yahudi adı verilmiştir. Yakub aleyhisselamın neslinden birçok peygamber geldi: Musa, Harun, Davud, Süleyman, Zekeriyya, Yahya ve İsa aleyhimüsselâm bunlardandır.

Yakub aleyhisselam Şam'da veya Medyen'de doğdu. Onun lys isminde bir kardeşi vardı. Çocukluğu babasının yanında geçti. Babası İshak aleyhisselam, Yakub aleyhisselam için; "Yâ Rabbî! Neslimden peygamber geleceğini buyurmuşsun. O vâdini bu oğlumdan zuhûr ettir." diye dua etti. Onun soyundan nice peygamberler göndermesi için Allahü teâlâyâ niyâzda bulundu.

Yakub aleyhisselam babasının vefatından sonra annesinin tavsiyesi üzerine Harran'da bulunan dayısının yanına gitti. Orada uzun müddet kaldı. Dayısının büyük kızı Leya ile evlendi. Bu evlilikten Rabil, Şemun, Lâvi, Yehûda, İshâhar ve Zablûn adlı oğulları ile Dînar isimli kızı doğdu. İbrahim aleyhisselamın bildirdiği dinde iki kız kardeşle evlenmek câiz olduğundan ilk evliliğinden yedi sene sonra dayısının küçük kızı Râhil ile de evlendi. Bu hanımından da Bünyamin ve Yusuf adlı iki oğlu oldu. Belhe ve Zülfâ adlı iki câriyesi vardı. Belhe adlı câriyeden Dân ve Neftâle, Zülfâ adlı câriyesinden de Câd ve Âşir adlı oğulları doğdu. Böylece on iki oğlu oldu.

Kırk sene kadar dayısının yanında kalan ve ona hizmet eden Yakub aleyhisselama Allahü teâlâdan Vahy gelip Ken'an diyârı ahâlisine peygamber olarak vâzifelendirildiği bildirildi. Dayısından izin alarak hanımları, oğulları ve kendisine tâbi olanlarla birlikte Harran'dan ayrılıp Ken'an diyârına geldi ve oraya yerleşti. Kendisi ve oğulları için evler yaptırdı. Bu sırada Yusuf ve Bünyamin adlı oğullarının annesi olan Râhil vefat etti.

Yakub aleyhisselam insanları Hak dîne ve tek olan Allahü teâlâyâ inanmaya ve O'na ibâdet etmeye dâvet etti. Ken'an diyârı ahâlisinden çok kimse ona îmân etti. Ken'an diyârını idâre eden Şüceym bin Dâran isimli kral, Yakub aleyhisselama karşı çıktıysa da başarılı olamadı.

Yakub aleyhisselam anneleri vefat etmiş olan oğulları Bünyamin ve hazret-i Yusuf'u diğer oğullarından çok seviyordu. Çünkü bu ikisi anne şefkâtinden mahrûm kalmışlardı. Yakub aleyhisselamın özellikle hazret-i Yusuf'a karşı aşırı muhabbeti olduğu için onu bütün oğullarından üstün tutuyor ve yanından ayırmıyordu. Hazret-i Yusuf yedi yaşındayken rüyâsında on bir yıldız, ay ve güneşin kendisine secde ettiklerini gördü. Bu rüyâsını babasına anlattı. Rüyâ

tâbirini iyi bilen Yakub aleyhisselam oğluna ileride büyük nîmetlere kavuşacağını ve kendisine peygamberlik verileceğini söyleyerek rüyâsını kardeşine anlatmamasını tavsiye etti.

Yakub aleyhisselamın oğlu Yusuf'a karşı aşırı muhabbet göstermesini kıskanan diğer oğulları onu hased ettiler. Hazret-i Yusuf'a berâberce tuzak kurup onu öldürmek istediler. Babalarından korktukları için de ne şekilde kötülük yapacaklarını tespit edemediler.

Daha sonra kendi aralarında konuşup Yusuf aleyhisselamı yol üzerindeki bir kuyuya atmayı kararlaştırdılar. Yusuf aleyhisselamı babalarından alıp, berâberlerinde götürülebilmek için hîleye başvurdular. Yusuf aleyhisselamı alıp kıra götürdüler ve kervanların geçtiği yolun kenârındaki bir kuyuya attılar. Sırtındaki gömleğini çıkarıp kestikleri bir hayvanın kanıyla boyadılar. Akşam olunca da kanlı gömleği babalarına getirip; "Biz kırdı yarış ederken, Yusuf'u eşyâlarımızın yanında bırakmıştık. Onu kurt yemiş." dediler.

Yakub aleyhisselam kana bulanmış fakat hiç yırtık ve çizgi bile olmayan gömleğe bakıp oğlu Yusuf'u kurt yemediğini ve onun hayatta olduğunu anladı. Diğer oğullarına o kurdun Yusuf'uma karşı şefkâti sizden fazlaymış. Vallahi bugüne kadar bu kurt gibi yumuşak huylu bir kurt görmedim. Oğlumu yemiş de sırtından gömleğini bile yırtmamış. Bu söyledikleriniz yalandır. Yusuf'a ne ettinizse siz ettiniz. Fakat elimden ne gelir. Benim için sabr etmekten güzel bir şey yoktur" dedi. İçli içli ağlayıp, kalbini Allahü teâlâya bağladı ve oturdu. Yusuf aleyhisselamın ayrılığından dolayı üzüyor, fakat bu üzüntüsünü kimseye bildirmiyor, hâlimden de kimseye şikâyette bulunmuyor, oğluna kavuşacağı günü hasretle bekliyordu. Hasret ve üzüntüsü sebebiyle ağlamasından dolayı gözlerine ak inmiş göremez olmuştu.

Atıldığı kuyudan bir kervancı tarafından çıkarılan ve Mısır'a götürülerek bir köle diye satılan Yusuf aleyhisselam, Mısır Mâliye Nâzırı tarafından satın alındı. Mâliye Nâzırının sarayında özel olarak büyütülen Yusuf aleyhisselam, Nâzırın ölümünden sonra Mâliye Nâzırı oldu. Aldığı ekonomik tedbirler sâyesinde, yedi sene müddetle devâm eden kıtlık esnâsında Mısır halkının rahat ve refâh içinde yaşamasını sağladı.

Yakub aleyhisselam Bünyamin dışındaki oğullarını buğday ve erzak almak üzere Mısır'a gönderdi. Yusuf aleyhisselam onları tanıdı ve ikrâmlarda bulunarak erzak verdirdi. İkinci defâ gelişlerinde kardeşleri Bünyamin'i de getirmelerini söyledi. Onlar da ikinci gelişlerinde kardeşleri Bünyamin'i getirdiler. Kendi anne-baba bir kardeşi olan Bünyamin'i bir tedbirle yanında alıkoydu. Yakub aleyhisselamın oğulları üçüncü defâ Mısır'a gidince Yusuf aleyhisselam kendini onlara tanıttı. Gömleğini babası Yakub aleyhisselama gönderdi. Babasını ve bütün akrabalarını da Mısır'a dâvet etti. Yakub aleyhisselam gömleği yüzüne gözüne sürünce gözleri açıldı.

Yakub aleyhisselam oğlunun dâveti üzerine bütün akrabasını alarak Mısır'a gidip oğlu Yusuf aleyhisselama kavuştu. Yusuf aleyhisselam babasına ve yanındakilere büyük ikrâmlarda bulundu. Kardeşlerini affettiğini bildirdi. Yakub aleyhisselam oğlu hazret-i Yusuf'a kavuştuktan sonra oğullarıyla birlikte on seneden fazla Mısır'da yaşadı. İyice ihtiyarlayınca oğullarını başına toplayıp,

vasiyette bulundu. Oğullarından, tek olan Allahü teâlâyâ ibâdet edeceklerine dâir söz aldıktan sonra vefat etti. Oğulları cenâze namazını kıldılar. Vasiyeti üzerine Kudüs yakınlarındaki Halîl-ür-Rahmân'da bulunan babası İshak aleyhisselamın yanına defnedildi. Rivâyete göre burada dört kabir vardır. Bunlar İbrahim aleyhisselama, İshak aleyhisselama, Sâre vâlidemize ve Yakub aleyhisselamâ âittir.

Yakub aleyhisselam dedesi İbrahim aleyhisselama gönderilen kitaptaki (sahifelerdeki) emir ve yasakları insanlara tebliğ etti.

Yakub aleyhisselam Allahü teâlânın seçtiği, kendi zamânında yaşayan insanların sûret (görünüş) ve sîret (huy ve yaşayış) yönünden en üstünüydü. Buğday benizli, uzun boylu, nâzik yapılı bir bedene sâhipti. Babası, İshak aleyhisselam gibi halim selîm, yumuşak huylu, doğru sözlü, kerim ve cömertti. Kur'ân-ı kerîmde Yâkub aleyhisselamın, dinde kuvvetli olduğu, ihlâs sâhibi olduğu, sâlihlerden olduğu, bitmeyen güzel bir sabra sâhip olduğu, seçkin ve hayırlı kimselerden olduğu ve rüyâ tâbirini iyi bildiği açıklanmıştır.

Yakub aleyhisselamın beş çeşit mucizesi vardı:

1. Duâsı bereketiyle bir koyunun karnından dört kuzu doğmuştu. Bir kavim gelip, Ey Allah'ın peygamberi, geçen sene koyunlarımız hiç doğurmadı. Cenâb-ı Hakka dua ediniz, hem bu seneki, hem de geçen seneki kuzuları birden versin, diye ricâ ettiler. Yakub aleyhisselam dua edince, her bir koyundan dörder tâne doğmak sûretiyle koyunları çoğaldı.

2. Sesi sürekli olup, üç konaklık yerden bile duyulurdu. Düşman askerine bağırdığı zaman korkularından hep kaçarlardı.

3. Hazret-i Yakub'un attığı şey, pek uzaklara giderdi. Oğullarını Amâlika kavmiyle muhârebeye gönderince, muhârebe esnâsında Yehûda adlı oğlunun, süngü ve mızrakla silâhı parçalanmıştı. Yehûda, silâhım kırıldı babacığım, bir silâh gönderiniz, diye seslendiği anda, hazret-i Yakub işitip, bir dağ başından önceki gibi bir silâh attı ve seslendi. Yehûda sesini işitip, silâhı aldı ve hemen düşmana saldırdı ve gâlib geldi. Halbuki aralarında 360 km'lik mesâfe vardı.

4. Yakub aleyhisselamın duası bereketiyle büyük ve küçük dağlar yerlerinden kalkmışlardır. Ken'an ahâlisini dîne dâvet ettiği vakit, orada bulunup, yörenin iki tarafını darlaştıran dağların başka yere naklolunmasıyla, yerlerinin geniş bir saha olmasını istemişlerdi. Yakub aleyhisselam dua edince, murâdları hâsıl olup, yerleri geniş ve düzlük olup havası da gâyet güzel olarak Hicaz'da en güzel yer olarak tanınmıştır.

5. Ken'an ahâlisini îmâna dâvet ettiği vakit, oturdukları yerlerde bulunan dağlık ve taşlık yerlerin, bütün tepe ve taşların toprak olmasını teklif etmişlerdi. Yakub aleyhisselam dua edince, diledikleri gibi olmuştur.

Yakub aleyhisselamın en büyüğü Rabil olmak üzere Şem'un, Lâvî, Yehûda, Zablon (Yâlun), İshâhar, Dân, Neftâli, Âşir, Cad, Yusuf ve Bünyamin adlı on iki oğlu vardı. İsrailoğulları bu on iki oğlunun neslinden çoğalmışlardır. Yusuf aleyhisselamdan sonra akılca en üstün olan Yehûdânın neslinden Davud

aleyhisselam ve Benî İsrail (İsrailoğulları) hükümdarları gelmiştir. Bu sebeple İsrailoğullarına genel olarak Yahudi de denilmiştir. İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerin çoğu da Yusuf aleyhisselamın neslindedir. Kur'ân-ı kerîmde zikr edilen Talut da Bünyamin'in neslindedir.

Kur'ân-ı kerîmde Yusuf sûresinde ve Bakara sûresi 132, 133, 140; Âl-i İmrân sûresi 84-93; Nisâ sûresi 163; En'âm sûresi 84; Hûd sûresi 71; Meryem sûresi 6, 49, 58'inci âyetlerinde Yakub aleyhisselamdan ve fazîletlerinden bahsedilmektedir.